

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นโครงการศึกษาอิสระมีจุดประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบ พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปัญญาอ่อนหลังได้รับการพยาบาลที่เน้นสิ่งแวดล้อมบำบัด รูปแบบ การศึกษาเป็นแบบกลุ่มเดียววัดพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังให้การพยาบาลที่เน้นสิ่งแวดล้อม บำบัด (The one group pretest-posttest design) ดังนี้

	O ₁	X	O ₂
O ₁	หมายถึงการวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปัญญาอ่อนก่อนการทดลอง		
O ₂	หมายถึงการวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปัญญาอ่อนหลังการทดลอง		
X	หมายถึงการได้รับการพยาบาลที่เน้นสิ่งแวดล้อมบำบัด		

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปัญญาอ่อนเข้ารับการรักษาที่ สถาบัน ราชานุกูล แผนกผู้ป่วยใน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กปัญญาอ่อนระดับปานกลาง ที่มารับการรักษาที่หอผู้ป่วยเด็กเล็ก 2 สถาบันราชานุกูล อายุ 3 - 6 ปี เข้ารับบริการในเดือน เมษายน - พฤษภาคม พ.ศ. 2550 จำนวน 20 คน ในขณะที่ทดลองมีเด็กปัญญาอ่อนเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบตามกำหนด 3 คน เนื่องจากเด็ก และ ผู้ปกครองมีอาการเจ็บป่วย ไม่สามารถนำเด็กเข้าร่วมกิจกรรมได้ จึงเหลือกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 17 คน ซึ่งมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. เป็นเด็กปัญญาอ่อนที่ผู้ปกครองยินดีให้เข้าร่วมโครงการ
2. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในรอบ 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา
3. ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีภาวะปัญญาอ่อน ตามข้อกำหนดใน

บัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ (ICD – 10 (International Classification of Diseases)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้ศึกษา ศึกษาประวัติเด็กปัญญาอ่อนที่มีแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวจากแฟ้มประวัติที่หอผู้ป่วยเด็กเล็ก 2 สถาบันราชานุกูล
2. ผู้ศึกษาแจกแบบสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวให้กับบุคลากรพยาบาล ในหอผู้ป่วยเด็กเล็ก 2 เพื่อสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปัญญาอ่อน โดยพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยเด็กเล็ก 2 สำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปัญญาอ่อน เพื่อนำคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าว 1 สัปดาห์ก่อนทำการทดลอง ลงบันทึกเมื่อเด็กปัญญาอ่อนมีพฤติกรรมก้าวร้าว โดยแต่ละพฤติกรรมนับเป็น 1 คะแนน
3. ผู้ศึกษาเลือกเด็กปัญญาอ่อนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จากแบบสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าว โดยเลือกเด็กที่มีระดับคะแนนอยู่ในกลุ่มเดียวกันจนครบ 20 คน ประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว หลังจากนั้นสุ่มเด็กเพื่อแบ่งเป็นกลุ่ม 1 และ กลุ่ม 2

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในทดลอง ได้แก่ คู่มือการพยาบาลที่เน้นสิ่งแวดล้อมบำบัด
2. เครื่องมือที่ใช้ในการกำกับการทดลอง ได้แก่ แนวปฏิบัติเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ แบบบันทึกการปรับพฤติกรรมโดยวิธี Time-Out คู่มือการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านเพื่อการบำบัดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กสำหรับผู้ปกครอง และ แบบบันทึกการปฏิบัติตามคู่มือการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านเพื่อการบำบัดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กสำหรับผู้ปกครอง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าว และแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ได้แก่ คู่มือการพยาบาลที่เน้นสิ่งแวดล้อมบำบัด เป็นเครื่องมือที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการบำบัดพฤติกรรมก้าวร้าวในผู้ป่วยจิตเวชเด็ก ประกอบด้วย

1.1.1 การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ โดยจัดให้หอผู้ป่วยมีอากาศถ่ายเท และควบคุมระดับเสียงที่เกิดจากบุคลากรไม่ให้รบกวนผู้ป่วย โดยการจัดทำแนวปฏิบัติเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและให้บุคลากรปฏิบัติตาม

1.1.2 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางจิตสังคมและภาษา

กิจกรรมที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ อ้างอิงมาจากจัดกิจกรรมเรียนรู้ทางสังคมสำหรับเด็กทั่วไปในวัยเดียวกันหรือวัยใกล้เคียงกันของเด็กปัญญาอ่อน ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติของเด็กปัญญาอ่อนที่จะสามารถทำได้ในวัยนี้ แต่กระบวนการจัดกิจกรรมจะใช้การสอนของพยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญในการให้การพยาบาลบุคคลปัญญาอ่อน ซึ่งต้องอาศัยหลักการสอนเด็กปัญญาอ่อนเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กปัญญาอ่อนมีดังนี้

1.1.2.1 จัดกิจกรรมทำอาหารเป็นกิจกรรมที่เด็กพบเห็นในชีวิตประจำวัน ทำให้เห็นบทบาทของการเลียนแบบจากมารดา หรือ ผู้ปกครองที่ทำอาหารให้เด็ก การศึกษาครั้งนี้จัดให้ทำขนมปังปังมาแยม ซึ่งอาหารที่จัดให้ เป็นการกระทำที่มีขั้นตอนไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน อุปกรณ์ และเครื่องปรุงในการจัดทำมีน้อยชิ้น ทำให้ง่ายต่อการจำของเด็กปัญญาอ่อน และให้ทำอาหารนี้ซ้ำๆทุกวันจันทร์ เพื่อให้เด็กปัญญาอ่อนได้เรียนรู้จนสามารถจำได้ กระบวนการในการสอนได้แก่ ให้เด็กปัญญาอ่อนได้เรียนรู้เรื่อง ชื่ออาหาร อุปกรณ์ และขั้นตอนการทำอาหาร ให้ช่วยประกอบอาหารในขั้นตอนที่บุคคลปัญญาอ่อนสามารถทำได้ ฝึกการรอคอยอาหารให้สุกพร้อมที่จะรับประทานได้ ฝึกการแบ่งปันอาหาร และฝึกมารยาทในการรับประทาน

1.1.2.2 จัดกิจกรรมเล่านิทาน นิทานที่จัดให้คือเรื่อง “กุริกับกระ” ซึ่งเป็นนิทานที่มีตัวละครเด่น ไม่เกิน 2 ตัว เด็กปกติจะจำตัวละครได้ 4 -6 ตัว (เกริก ยุ้นพันธ์., 2539) เนื้อหาของนิทานไม่ซับซ้อน เน้นเรื่องการช่วยเหลือกันทำงาน การรอคอย มีขั้นตอนของการดำเนินเรื่องที่ชัดเจน เล่าเรื่องเดิมทุกวันอังคารเพื่อให้เด็กปัญญาอ่อนจำได้ มีกระบวนการที่ปฏิบัติดังนี้ ให้เด็กปัญญาอ่อนได้เรียนรู้ชื่อของนิทาน ตัวละครในนิทาน กระตุ้นให้เด็กปัญญาอ่อนพูดคุยโต้ตอบเพื่อบอกพฤติกรรมของตัวละครในนิทาน และบอกพฤติกรรมที่เหมาะสมที่เด็กปัญญาอ่อนจะต้องปฏิบัติจากการเรียนรู้จากนิทาน

1.1.2.3 จัดกิจกรรมดนตรี เครื่องดนตรีที่จัดให้ จะเน้นเสียงในการให้จังหวะ เป็นประเภทเขย่าหรือเคาะ ได้แก่ กลอง ฉิ่ง ฉาบ ลูกแซค แทมบูรีน มีวัตถุประสงค์ให้บุคคลปัญญาอ่อนได้ระบายพลังออกมาในการเล่นดนตรี ให้มากที่สุด ระบายความก้าวร้าวให้ถูกวิธี (พัชรวิทย์ กำเนิดเพชร, 2535) เครื่องดนตรีที่ใช้จะใช้ ชุดเดียวกันตลอดระยะเวลาการศึกษา เพื่อให้เด็กปัญญาอ่อนจำได้ กระบวนการมีดังนี้ ให้เด็กปัญญาอ่อนได้รู้ชื่อของเครื่อง ดนตรี เรียนรู้การเล่นดนตรี ได้ทดลองเล่นดนตรี และบอกให้เด็กทราบถึงประโยชน์ของดนตรี

1.1.2.4 กิจกรรมเกม ซึ่งจัดให้มี 3 เกม ได้แก่ เกมปาเป้าผ้ากำมะหยี่ เกมโยนโบว์ลิ่ง และเกมเตะลูกบอลเข้าประตู ซึ่งขั้นตอนและวิธีการเล่นไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ให้ความสนุกสนาน มีกระบวนการดังนี้ ให้เด็กปัญญาอ่อนได้เรียนรู้และปฏิบัติตามกฎระเบียบของการเล่น เกม การรอคอยให้ถึงรอบของตนที่จะเล่นเกม การควบคุมอารมณ์ของตนเองในขณะที่เล่นเกม บอกให้เด็กทราบประโยชน์ของการเล่นเกม

1.1.3 จัดสถานที่เพื่อปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมเมื่อผู้ป่วยมีพฤติกรรมก้าวร้าว (ห้อง Time- Out) จัดห้องหรือมุม เพื่อใช้ในการเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมเด็กปัญญาอ่อน ที่ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว โดยให้ระยะห่างของห้องหรือมุมห้องอยู่ในระยะที่ผู้ศึกษาหรือผู้ช่วยศึกษามองเห็นเด็กปัญญาอ่อนได้ตลอดเวลา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ (Content Validity)

ผู้ศึกษา ได้นำแบบสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้แก่ จิตแพทย์เด็ก 1 ท่าน พยาบาลวิชาชีพ 2 ท่าน นักจิตวิทยาคลินิก 1 ท่าน อาจารย์สอนเด็กพิเศษ 1 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก) โดยผู้ศึกษานำรายละเอียดของคู่มือการพยาบาลที่เน้นสิ่งแวดล้อมบำบัด คำนิยามเชิงปฏิบัติการ โครงการศึกษาอิสระฉบับสังเขป รวมทั้งเกณฑ์การตรวจสอบ ความตรงของเนื้อหา ความตรงของโครงสร้าง ความถูกต้อง ครอบคลุม ความชัดเจนเหมาะสม และการจัดลำดับความต่อเนื่องของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (บุญใจ ศรีสถิตยน์ราฎร, 2547) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะลงในช่องว่างที่เว้นไว้ ซึ่งเมื่อผู้ศึกษาได้รับเครื่องมือที่ตรวจโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านแล้ว พบว่าทุกท่านเห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว แต่มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมและปรับแก้เกี่ยวกับภาษาที่ใช้ให้มีความเข้าใจและการปรับระยะเวลาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้ศึกษาได้นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ในคู่มือกับเด็กออทิสติกที่หอผู้ป่วยออทิสติก จำนวน 10 คน ในวันที่ 18 เมษายน 2550 เวลา 8.00 – 16.00 น. โดยบุคลากรพยาบาลในหอผู้ป่วยออทิสติกเป็นผู้สังเกต ร่วมกับผู้ช่วย

ผู้ศึกษา ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตและบันทึกเหตุการณ์ในขณะที่ทำกิจกรรม เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น ผู้ศึกษาได้ประชุมบุคลากรพยาบาลในหอผู้ป่วยออกติดตามร่วมกับผู้ช่วยผู้ศึกษา เพื่อสอบถามถึงข้อเสนอแนะของการปฏิบัติตามคู่มือเพื่อความเหมาะสมในการนำไปใช้ มีข้อเสนอแนะในการเพิ่มเติมเล็กน้อยในเรื่องวิธีการดำเนินกิจกรรมโดยปรับขั้นตอนให้กระชับขึ้น

2. เครื่องมือที่ใช้กำกับการทดลอง ได้แก่

1. แนวปฏิบัติเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
2. แบบบันทึกการปรับพฤติกรรมโดยวิธี Time -Out
3. คู่มือการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านเพื่อการบำบัดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กสำหรับผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง

4. แบบบันทึกการปฏิบัติตามคู่มือการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านเพื่อการบำบัดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กสำหรับผู้ปกครอง

เครื่องมือกำกับการทดลองทั้งหมดนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้ศึกษาจัดทำขึ้น โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการบำบัด ร่วมกับการให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นนำสร้างเครื่องมือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และความเที่ยงของเครื่องมือ

การกำกับการศึกษา แบ่งการกำกับการศึกษา เป็นบุคลากร และผู้ปกครอง มีดังนี้

บุคลากร กำหนดให้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติเรื่อง การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และการบันทึกปรับพฤติกรรมโดยวิธี Time -Out โดยกำหนดให้ปฏิบัติตามร้อยละ 80 ขึ้นไป ถ้าไม่ปฏิบัติตาม จะมีการประชุมร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผลการกำกับ พบว่า บุคลากรปฏิบัติได้ร้อยละ 90

ผู้ปกครอง กำหนดให้ปฏิบัติตามคู่มือ การจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านเพื่อการบำบัดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กสำหรับผู้ปกครอง พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลลงในแบบฟอร์มที่กำหนดให้ โดยกำหนดให้ปฏิบัติตามร้อยละ 80 ขึ้นไป ประชุมกับผู้ปกครองทุกวันศุกร์เพื่อรับทราบปัญหาและให้คำแนะนำเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้ปกครองไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ผลการกำกับพบว่าผู้ปกครองสามารถปฏิบัติตามได้ ร้อยละ 85

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ (Content Validity)

ผู้ศึกษาได้เครื่องมือกำกับการทดลองทั้งหมด ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก) โดยผู้ศึกษานำรายละเอียดของคู่มือการพยาบาลที่เน้นสิ่งแวดล้อมบำบัด คำนิยามเชิงปฏิบัติการ โครงการศึกษาอิสระฉบับสังเขป เครื่องมือกำกับการทดลอง รวมทั้งเกณฑ์การตรวจสอบ ความตรงของเนื้อหา ความตรงของโครงสร้าง ความถูกต้อง ครอบคลุม ความชัดเจน เหมาะสม และการจัดลำดับความต่อเนื่องของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยให้

ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะลงในช่องว่างที่เว้นไว้ซึ่งเมื่อผู้ศึกษาได้รับเครื่องมือที่ตรวจโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านแล้ว พบว่าทุกท่านเห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว แต่มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมและปรับแก้เกี่ยวกับภาษาที่ใช้ให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น

การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้ศึกษาได้นำเครื่องมือกำกับการไปทดลองใช้ โดยผู้ศึกษาได้ให้บุคลากรพยาบาลในหอผู้ป่วยออทิสติก สถาบันราชานุกูล จำนวน 4 คน ในวันที่ 18 เมษายน 2550 เวลา 8.00 – 16.00 น ทดลองใช้เครื่องมือ และผู้ปกครองเด็กออทิสติก จำนวน 10 คน ทดลองใช้เครื่องมือที่บ้าน เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น ผู้ศึกษาได้ประชุมบุคลากรพยาบาล ผู้ปกครองในหอผู้ป่วยออทิสติกร่วมกับผู้ช่วยผู้ศึกษา เพื่อสอบถามถึงข้อเสนอแนะของการปฏิบัติเครื่องมือเพื่อความเหมาะสมในการนำไปใช้ มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขภาษาเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ

3. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นเครื่องมือที่ผู้ศึกษาพัฒนามาจาก แบบสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวของ ของรัชนี คังโพนทองและคณะ (2541) ใช้ในงานวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการเสริมแรงทางสังคมและการเพิกเฉยต่อพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมเหมาะสมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้สำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวของบุคคลปัญญาอ่อนอายุ 13 – 18 ปี มีจำนวน 17 ข้อ เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย 12 ข้อ และพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา 5 ข้อ โดยสร้างขึ้นจากมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวของสถาบันสุขภาพจิต (2536)

ตรวจสอบคุณภาพความตรงของเนื้อหาได้.80 และความเที่ยงของเครื่องมือได้.80 ผู้ศึกษาได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสำหรับการใช้สำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กปัญญาอ่อนอายุ 3-6 ปี โดยมีปรับข้อความในแบบสำรวจ และจำนวนข้อของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายและพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปัญญาอ่อนอายุ 3-6 ปี โดยสรุป เครื่องมือที่ได้มีทั้งหมด 10 ข้อประกอบด้วยพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายจำนวน 7 ข้อ และ พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา จำนวน 3 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ (Content Validity)

ผู้ศึกษาได้นำแบบสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าว ที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก) โดยผู้ศึกษานำรายละเอียดของแบบสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าว คำนิยามเชิงปฏิบัติการ โครงการศึกษาอิสระฉบับสังเขป รวมทั้งเกณฑ์การตรวจสอบ ความตรงของเนื้อหา ความตรงของโครงสร้าง ความถูกต้อง ครอบคลุม ความชัดเจนเหมาะสมและการจัดลำดับความต่อเนื่องของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะลงในช่องว่างที่เว้นไว้ ซึ่งเมื่อผู้ศึกษาได้รับเครื่องมือที่ตรวจโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านแล้ว พบว่าทุกท่านเห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว แต่มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมและปรับแก้เกี่ยวกับภาษาที่ใช้ให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น

การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้ศึกษาได้นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาค่าความเที่ยง โดยให้บุคลากรพยาบาลสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติก ที่หอผู้ป่วยออทิสติก สถาบันราชานุกูล จำนวน 10 คน ในวันที่ 18 เมษายน 2550 เวลา 08.00 – 16.00น. แล้วสัมภาษณ์บุคลากรที่ใช้เครื่องมือเพื่อความเหมาะสมในการนำไปใช้ บุคลากรสามารถใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้อง ไม่มีข้อเสนอแนะในการแก้ไข

2. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นเครื่องมือที่ผู้ศึกษาพัฒนามาจากแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมเหมาะสมของรชณี ดังโพนทองและคณะ, (2541) ใช้ในงานวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการเสริมแรงทางสังคมและการเพิกเฉยต่อพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมเหมาะสมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของบุคคลปัญญาอ่อนอายุ 13 - 18 ปี มีจำนวน 16 ข้อ เป็นพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย 14 ข้อ และพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา 2 ข้อ โดยสร้างขึ้นจากมาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวของสถาบันสุขภาพจิต, (2536) ตรวจสอบคุณภาพความตรงของเนื้อหาได้ .80 และความเที่ยงของเครื่องมือได้ .80 ผู้ศึกษาได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสำหรับการใช้สำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กปัญญาอ่อนอายุ 3-6 ปี โดยปรับข้อความในแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวและจำนวนข้อของพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย และพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจาให้เหมาะสมกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปัญญาอ่อนอายุ 3-6 ปี และปรับให้มีข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครองและเด็กปัญญาอ่อน ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง จากการศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสารงานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยสรุป เครื่องมือที่ได้มีทั้งหมด 10 ข้อ ประกอบด้วยพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายจำนวน 7 ข้อ และ พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา จำนวน 3 ข้อ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อคำถามสำหรับผู้ปกครองเด็กปัญญาอ่อน จำนวน 10 ข้อ ข้อคำถามสำหรับเด็กปัญญาอ่อน 4 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ (Content Validity)

ผู้ศึกษาได้นำแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก) โดยผู้ศึกษานำรายละเอียดของคู่มือการพยาบาลที่เน้นสิ่งแวดล้อมบำบัด คำนิยามเชิงปฏิบัติการ โครงการศึกษาอิสระฉบับสังเขป แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว รวมทั้งเกณฑ์การตรวจสอบ ความตรงของเนื้อหา ความตรงของโครงสร้าง ความถูกต้อง ครอบคลุม ความชัดเจนเหมาะสม และการจัดลำดับความต่อเนื่องของเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะลงในช่องว่างที่เว้นไว้ ซึ่งเมื่อผู้ศึกษาได้รับเครื่องมือที่ตรวจโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านแล้ว พบว่าทุกท่านเห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว แต่มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมและปรับแก้เกี่ยวกับภาษาที่ใช้ให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น

การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้ศึกษา และผู้ช่วยผู้ศึกษา ได้นำแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวไปใช้กับเด็กออทิสติกจำนวน 10 คน ในวันที่ 18 เมษายน 2550 เวลา 8.00 – 16.00 น โดยผู้ศึกษาและผู้ช่วยผู้ศึกษา ประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกคนเดียวกันในช่วงเวลา 08.30 – 09.30 น. ซึ่งเป็นเวลาให้การพยาบาลรายบุคคล และในเวลา 09.30 - 11.30 น. เป็นเวลาให้การพยาบาลเป็นกลุ่มโดยผู้ศึกษาและผู้ช่วยผู้ศึกษานั่งในอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมของเด็กออทิสติกได้ชัดเจนแล้วบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้ การสังเกตจะใช้การสังเกตแบบช่วงเวลา (Interval recording) บันทึกพฤติกรรมเด็กออทิสติก วันละ 2 ครั้ง ในเวลาที่กำหนดไว้ รวมระยะเวลาทั้งหมด 6 นาที โดยบันทึกช่วงละ 3 นาที โดยบันทึกพฤติกรรมทุก 10 วินาที เป็นเวลา 3 นาที พัก 10 วินาที ก่อนบันทึกคนต่อไป การให้คะแนนจะให้บันทึก / คะแนนต่อทุก 1 ความถี่ (บันทึก / ต่อการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว 1 ครั้ง) / ให้คะแนน 1 คะแนน ถ้าไม่มีพฤติกรรมให้ 0 - บันทึก นำคะแนนที่ได้มาหาดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต โดยใช้สัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต 2 คน เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น ผู้ศึกษาได้นำคะแนนที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว มาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกต ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกต .87 ซึ่งความเที่ยงตั้งแต่ .80 ขึ้นไป ถือว่าการสังเกตนั้นเชื่อถือได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2527:45-50)

ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

ผู้ศึกษาแบ่งขั้นตอนการทดลอง เป็นระยะเตรียมการ และระยะทดลอง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1. ระยะเตรียมการ

1. การเตรียมผู้ศึกษาและผู้ช่วยผู้ศึกษา

ผู้ศึกษา

1. เป็นพยาบาลที่สถาบันราชานุกูล มีหน้าที่ให้การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปัญญาอ่อน ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่ ผู้ปกครอง นักศึกษาพยาบาล แพทย์ นักศึกษาแพทย์ และบุคลากรทางสาธารณสุข และประชาชนทั่วไป มีประสบการณ์ ในการทำกลุ่มโดยเป็นผู้นำกลุ่ม และผู้ช่วยผู้นำกลุ่มในกลุ่มจิตบำบัด กลุ่มละครบำบัด กลุ่มกิจกรรมดนตรี กลุ่มเล่านิทาน กลุ่มนันทนาการ

2. ทำกลุ่มผู้ปกครองเมื่อมีปัญหาในการเลี้ยงดูบุตรปัญญาอ่อน มาประมาณ 18 ปี

3. ได้ฝึกการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงผู้ป่วยจิตเวชเด็กกับผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพยาบาลผู้ป่วยจิตเวชเด็กที่โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ และฝึกปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงผู้ป่วยจิตเวชผู้ใหญ่ กับผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการพยาบาลผู้ป่วยจิตเวชผู้ใหญ่ ที่สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยาเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
4. ได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลที่เน้นสิ่งแวดล้อมบำบัด
5. ได้อบรมเกี่ยวกับความคิดและการบำบัดพฤติกรรม เป็นระยะเวลา 3 วัน ซึ่งจัดที่ โรงแรมแมนดาริน โดย คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยผู้ศึกษา

ผู้ศึกษาได้จัดเตรียมผู้ช่วยผู้ศึกษา โดย พิจารณาเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นพยาบาลที่สำเร็จศึกษาระดับในระดับมหาบัณฑิตในสาขา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
2. มีประสบการณ์ ในการฝึกทำกลุ่มโดยเป็น ผู้นำกลุ่ม และผู้ช่วยผู้นำกลุ่ม ในกลุ่มจิตบำบัด กลุ่มละครบำบัด
3. ผ่านการอบรมการทำกลุ่มกิจกรรมดนตรี กลุ่มเล่านิทาน กลุ่มนันทนาการ และได้รับความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลที่เน้นสิ่งแวดล้อมบำบัดจากผู้ศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ช่วยผู้ศึกษาทำหน้าที่ประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปัญญาอ่อน ก่อน และหลัง การดำเนินโครงการร่วมกับผู้ศึกษา ช่วยเหลือในการสังเกต บันทึกพฤติกรรมของเด็กปัญญาอ่อน การนำเด็กปัญญาอ่อนที่มีปัญหาพฤติกรรมไปบำบัดพฤติกรรมในห้อง Time-Out รวมทั้งช่วยจัดเตรียมเด็กปัญญาอ่อนเพื่อดำเนิน โครงการ

2. เตรียมเครื่องมือที่ใช้

ดำเนินการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยทั้งหมด ตามที่กล่าวมาแล้วในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3. เตรียมสถานที่และกลุ่มตัวอย่าง

ประสานกับสถาบันราชานุกูล เพื่อขอความร่วมมือในการทำโครงการศึกษาอิสระ โดยขอหนังสือจากคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมโครงร่างโครงการศึกษาอิสระฉบับย่อ และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ถึงผู้อำนวยการสถาบันราชานุกูล เพื่อขออนุญาตทำการทดลองและเก็บข้อมูล

ผู้ศึกษาประชุม และชี้แจงกับบุคลากรพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยเด็กเล็ก 2 สถาบันราชานุกูล เพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการ ขอความร่วมมือในการจัดทำโครงการให้ความรู้เรื่อง

การปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่กำหนดให้เกี่ยวกับการจัดการเรื่องอากาศ และเสียง และขอความร่วมมือ
 พยาบาลสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปัญญาอ่อนในหอผู้ป่วย ลงบันทึกเมื่อเด็กปัญญาอ่อนมี
 พฤติกรรมก้าวร้าว โดยแต่ละพฤติกรรมนับเป็น 1 คะแนน สำรวจพฤติกรรมเด็กทั้งหมดให้แล้ว
 เสร็จใน 1 สัปดาห์ก่อนทำการทดลอง

เตรียมสถานที่สำหรับดำเนินกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับบุคลากรในหอผู้ป่วย จัดห้องหรือมุม
 ห้อง เพื่อจัดเป็นห้อง Time – Out โดยปรึกษากับบุคลากรในหอผู้ป่วยเด็กเล็ก 2 ได้ปรับปรุงห้อง
 เกือบของเป็นห้อง Time – Out ลักษณะของห้องมีดังนี้ ด้านบนมีหน้าต่างเปิดให้อากาศถ่ายเทได้ มี
 ต้นไม้อยู่ข้างๆหน้าต่างทำให้อากาศไม่ร้อน ด้านล่างมีกระจกทำให้มองเห็นสิ่งแวดล้อมทั่วไป จึง
 ปรับปรุงโดยนำกระดาษมาปิดกระจกเพื่อไม่ให้มองเห็นด้านนอกห้องได้ เกือบของทั้งหมดออกจาก
 ห้อง ในห้องไม่มีสิ่งของที่ก่อให้เกิดอันตรายกับเด็ก ติดป้ายห้อง Time – Out แจ้งให้ทุกคนทราบ
 เพื่อไม่ให้นำสิ่งของมาเก็บในห้องนี้อีก

ขั้นตอนที่ 2. ระยะทดลอง

ใช้ระยะเวลาทดลองเป็นเวลา 2 สัปดาห์ วันที่ 23 เมษายน 2550 ถึงวันที่ 2 พฤษภาคม
 2550 ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1

1. วันแรกของการศึกษา ผู้ศึกษาแจ้งให้บุคลากรในหอผู้ป่วยปฏิบัติตามแนวปฏิบัติเรื่อง
 การจัดการเกี่ยวกับการถ่ายเทของอากาศและการควบคุมเสียงที่เกิดจากบุคลากร

2. ผู้ศึกษาดำเนินกิจกรรม ดังนี้

วันจันทร์ -ศุกร์

เวลา 8.00 – 9.00 น. ประชุมบุคลากรพยาบาล และผู้ปกครองเด็กปัญญาอ่อนเรื่องการจัดทำ
 โครงการศึกษาอิสระ พร้อมทั้งให้คู่มือการพยาบาลที่เน้นสิ่งแวดล้อมบำบัด แก่บุคลากร และคู่มือ
 การจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านเพื่อการบำบัดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กสำหรับผู้ปกครอง นำแบบบันทึก
 การจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้าน การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางจิตสังคมและภาษา พร้อม
 วิธีการบำบัดพฤติกรรมก้าวร้าว ให้ผู้ปกครองบันทึก และนำมาส่งในวันสุดท้ายของการศึกษา

เวลา 9.00 -10.00 น. จัดกิจกรรมกลุ่มทำอาหารให้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีจำนวน
 กลุ่มละ 10 คน อาหารที่ทำคือขนมปังปิ้ง ทาแยม

กระบวนการที่ปฏิบัติ มีดังนี้

ผู้ศึกษาสอนเด็กให้เรียนรู้ในเรื่องต่อไปนี้

1. ชื่อของอาหาร ซึ่งได้แก่ขนมปังปิ้ง ทาแยม

2. อุปกรณ์ในการทำอาหาร ซึ่งได้แก่ เครื่องปั้นขนมปัง งานใส่ขนมปัง ขนมปังที่ยังไม่ได้ปิ้ง แยมทาขนมปัง ที่ทาแยม มีด และเขียงสำหรับหั่นขนมปัง ส้อมจิ้มขนมปัง
3. ขั้นตอนของการทำขนมปังปิ้ง
4. ให้เด็กช่วยประกอบอาหารในขั้นตอนที่เด็กสามารถทำได้ เช่น นำขนมปังใส่จานรอการปิ้ง
5. การรอคอยอาหารที่กำลังทำ
6. เรียนรู้การแบ่งปันอาหารที่ทำเสร็จแล้ว
7. มารยาทในการรับประทานอาหาร

วันจันทร์ -ศุกร์

เวลา 10-11.00 น..จัดกิจกรรมกลุ่มนิทานให้กับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 10 คน

เล่านิทานเรื่องกุรีกับ กุระ

กระบวนการที่ปฏิบัติ มีดังนี้

1. ผู้ศึกษาสอนเด็กให้รู้จักชื่อนิทาน ได้แก่ชื่อ กุรีกับกุระ
2. ผู้ศึกษาสอนเด็กให้รู้จักชื่อของตัวละครในนิทาน ได้แก่ กุรี กุระ และสัตว์ป่าต่างๆ เช่น ช้าง สิงโต หมี กระต่าย กระรอก นกฮูก
3. ผู้ศึกษาสอนให้เด็กให้ทราบพฤติกรรมของตัวละครในนิทาน เช่น พฤติกรรมการรอคอย การแบ่งปัน
4. ผู้ศึกษาบอกพฤติกรรมที่เหมาะสมที่เด็กปัญญาอ่อนจะต้องปฏิบัติจากการเรียนรู้จากนิทาน

วันจันทร์ -ศุกร์

เวลา 13.00-14.00 น. จัดกิจกรรมดนตรีให้กับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 10 คน เครื่องดนตรีที่ใช้ ได้แก่ กลอง ฉิ่ง ทรัมริน และลูกแซค

กระบวนการที่ปฏิบัติ มีดังนี้

1. ผู้ศึกษาสอนเด็กให้รู้จักชื่อของเครื่องดนตรี
2. ผู้ศึกษาสอนเด็กให้เรียนรู้การเล่นดนตรี
3. ผู้ศึกษาให้เด็กทดลองเล่นดนตรี
4. ผู้ศึกษาบอก ให้เด็กทราบถึงประโยชน์ของดนตรี

วันจันทร์ -ศุกร์

เวลา 14.00-15.00 น. จัดกิจกรรมเกมให้กับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 10 คน เล่น เกมปาเป้าผ้ากำมะหยี่ โยนโบว์ลิง เตะบอลเข้าประตู

กระบวนการที่ปฏิบัติ มีดังนี้

1. ผู้ศึกษาสอนเด็กให้รู้จักชื่อเกมที่จะเล่น
2. ผู้ศึกษาสอนเด็กให้เรียนรู้ กฎระเบียบของการเล่นเกม
3. ผู้ศึกษาสอนให้เด็กรอคอยให้ถึงรอบของคนที่เล่นเกม
4. ผู้ศึกษาสอนให้เด็กควบคุมอารมณ์ของตนเองในขณะที่เล่นเกม
5. ผู้ศึกษาบอกให้เด็กทราบประโยชน์ของการเล่นเกม

3. ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมถ้าเด็กปัญญาอ่อนมีพฤติกรรมก้าวร้าว ให้ดำเนินการเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม โดยวิธีแยกเด็กไปอยู่ในห้อง หรือมุมห้องที่จัดเตรียมไว้ โดยระยะเวลาที่จัดแยกเป็นเวลา 1 นาที ต่ออายุ 1 ปี แล้วให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนๆ ถ้ายังมีพฤติกรรมก้าวร้าวอีก ให้ปฏิบัติดังที่กล่าวมาซ้ำอีก บันทึกรายละเอียดของการเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม (Time - Out)

4. ผู้ช่วยผู้ศึกษาช่วยตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของบุคลากร ในเรื่องการจัดการเรื่องการถ่ายเทของอากาศ และการควบคุมเสียง พร้อมทั้งแนะนำแก้ไขการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง

สัปดาห์ที่ 2 ดำเนินกิจกรรม วันจันทร์ – พุธ เหมือนสัปดาห์ที่ 1 ยกเว้นเรื่องแนวปฏิบัติ ผู้ศึกษาเปลี่ยนจากการแจ้งแนวปฏิบัติ เป็นการเน้นย้ำการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติของบุคลากร

รวมระยะเวลาของการจัดกิจกรรมในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ได้เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มทำอาหาร กลุ่มเล่านิทาน กลุ่มกิจกรรมดนตรี และกลุ่มเล่นเกม ทั้ง 2 กลุ่ม ได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมละ 4 ครั้ง รวมทั้งหมด 16 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที

หมายเหตุ การเข้าร่วมกิจกรรม เด็กสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยไม่พร้อมกันได้ แต่จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมให้ครบ 4 ครั้งทุกกิจกรรม ดังนั้นเด็กในกลุ่มแต่ละครั้งจึงอาจไม่เท่ากัน

4. การรวบรวมข้อมูล

เริ่มจากการสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กปัญญาอ่อนซึ่งสำรวจโดยพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยเด็กเล็ก 2 ใช้แบบสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าว สำรวจ 1 สัปดาห์ก่อนทำการทดลอง ลงบันทึกเมื่อเด็กปัญญาอ่อนมีพฤติกรรมก้าวร้าว โดยแต่ละพฤติกรรมนับเป็น 1 คะแนน หลังจากนั้นผู้ศึกษาคัดเลือกเด็กปัญญาอ่อนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจากแบบสำรวจพฤติกรรม เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยระดับคะแนนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันหรือใกล้เคียงกันจนครบจำนวน 20 คน แล้วนำรายชื่อเด็กมาสุ่มเพื่อแบ่งเป็นกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 และดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนของ Pretest

ผู้ศึกษาได้ใช้แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปัญญาอ่อนโดย ประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปัญญาอ่อนที่เข้าร่วมโครงการศึกษาอิสระในช่วงเวลา 9.00 -10.00น. ซึ่งเป็นเวลาที่ให้การพยาบาลเป็นรายบุคคล และเวลา 10.00 - 11.00.น. และเวลา 13.00 -15.00น. เป็นเวลาที่ให้การพยาบาลเป็นกลุ่ม ผู้ศึกษานั่งในอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมของเด็กปัญญาอ่อนได้ชัดเจนแล้วบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้ การสังเกตจะใช้การสังเกตแบบช่วงเวลา (Interval recording) บันทึกพฤติกรรมเด็กปัญญาอ่อนวันละ 3 ครั้ง ในเวลาที่กำหนดไว้ รวมระยะเวลาทั้งหมด 9 นาที โดยบันทึกช่วงละ 3 นาที โดยบันทึกพฤติกรรมทุก 10 วินาที เป็นเวลา 3 นาที พัก 10 วินาที ก่อนบันทึกคนต่อไป การให้คะแนนจะให้บันทึก / คะแนนต่อทุก 1 ความถี่ (บันทึก / ต่อการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว 1 ครั้ง) / ให้บันทึกคะแนน 1 คะแนน เมื่อมีพฤติกรรมก้าวร้าว ถ้าไม่มีพฤติกรรมให้บันทึก -

2. ขั้นตอนของ Posttest

ผู้ช่วยผู้ศึกษา เป็นผู้ประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว โดย ประเมินพฤติกรรมของเด็กปัญญาอ่อนในช่วงเวลา 9.00 -10.00น. ซึ่งเป็นเวลาที่ให้การพยาบาลเป็นรายบุคคล และเวลา 10.00 - 11.00.น. และเวลา 13.00 -15.00น. เป็นเวลาที่ให้การพยาบาลเป็นกลุ่ม ผู้ช่วยผู้ศึกษานั่งในอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมของเด็กปัญญาอ่อนได้ชัดเจนแล้วบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้ การสังเกตจะใช้การสังเกตแบบช่วงเวลา (Interval recording) บันทึกพฤติกรรมเด็กปัญญาอ่อนวันละ 3 ครั้ง ในเวลาที่กำหนดไว้ รวมระยะเวลาทั้งหมด 9 นาที โดยบันทึกช่วงละ 3 นาที โดยบันทึกพฤติกรรมทุก 10 วินาที เป็นเวลา 3 นาที พัก 10 วินาที ก่อนบันทึกคนต่อไป การให้คะแนนจะให้บันทึก / คะแนนต่อทุก 1 ความถี่ (บันทึก / ต่อการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าว 1 ครั้ง) / ให้บันทึกคะแนน 1 คะแนน เมื่อมีพฤติกรรมก้าวร้าว ถ้าไม่มีพฤติกรรมให้ บันทึก -

ผลการดำเนินการ

สัปดาห์ที่ 1

วันจันทร์ มีเด็กปัญญาอ่อนเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มที่ 1 จำนวน 10 คน นำเสนอรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมทำอาหาร เป็นกิจกรรมที่เด็กส่วนสนใจมากที่สุด ทุกคนจะรอรับประทานอาหาร มีเด็กที่ส่งเสียงดังเพื่อจะรับประทานจำนวน 3 คน มีเด็ก 1 คน ไม่รับประทานอาหาร แต่สนใจมองดูผู้อื่นในกลุ่มเมื่อตักเตือนแล้วเด็กปฏิบัติตามได้ การตอบคำถามต่างๆ เด็กยังทำไม่ได้ ต้องพูดตามผู้ศึกษา

กิจกรรมเล่านิทาน เด็กสนใจ พยายามชี้รูปภาพในหนังสือ เด็กบางคนจะถือหนังสือนิทานไว้ดูโดยไม่ให้ผู้อื่นได้สัมผัสหนังสือ เมื่อบอกถึงกฎกติกา แล้วเด็กปฏิบัติตามได้

กิจกรรมดนตรี เด็กสนใจเล่นเครื่องดนตรีตามที่ผู้ศึกษาสาธิตให้ดู บางคนไม่กล้าเล่น เนื่องจากไม่เคยสัมผัส ต้องจับมือทำ

กิจกรรมเกม เด็กมีความสนใจ ส่วนใหญ่ยังเล่นเกมไม่ถูกวิธี ต้องช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ปฏิบัติตามกฎกติกายังไม่ถูกต้อง ต้องแนะนำและตักเตือน

วันอังคาร มีเด็กปัญญาอ่อนเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มที่ 1 จำนวน 10 คน นำเสนอรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมทำอาหาร เป็นกิจกรรมที่เด็กทุกคนสนใจมากที่สุด ทุกคนจะรอรับประทานอาหาร มีเด็กที่ส่งเสียงดังเพื่อจะรับประทานจำนวน 1 คน เมื่อตักเตือนแล้วเด็กปฏิบัติ มีเด็ก 1 คน ไม่ยอมรับประทานอาหาร แต่นั่งอยู่ในกลุ่มได้ การตอบคำถามต่างๆ เด็กยังทำไม่ได้ ต้องพูดตามผู้ศึกษา

กิจกรรมเล่านิทาน เด็กสนใจ พยายามชี้รูปภาพในหนังสือ เด็กบางคนพยายามออกเสียงพูดชื่อละครในนิทาน แต่ยังไม่พูดได้ มีเด็ก 1 คนทำร้ายเพื่อนๆ ที่อยู่นั่งอยู่ข้างๆ เพื่อจะแย่งหนังสือนิทาน ตักเตือน 2 ครั้ง เด็กยังไม่ปฏิบัติตาม ต้องนำไปบำบัดที่ห้อง time out เป็นเวลา 5 นาที หลังกลับเข้ามาอยู่ในกลุ่มเป็นเวลา 10 นาที เด็กคนเดิมมีพฤติกรรมทำร้ายตนเอง เนื่องจากถูกขัดใจที่ไม่ให้ถือหนังสือนิทานไว้ ตักเตือน 2 ครั้งเด็กไม่ปฏิบัติตาม จึงแยกเด็กไปบำบัด time out เป็นเวลา 5 นาที เมื่อครบกำหนดเวลา เด็กเข้าร่วมกิจกรรมต่อได้

กิจกรรมดนตรี เด็กสนใจเล่นเครื่องดนตรีตามที่ผู้ศึกษาสาธิตให้ดู มีเด็ก 1 คนที่ยังไม่กล้าจับเครื่องดนตรี เมื่อผู้ศึกษาจับมือทำ เด็กถือเครื่องดนตรีไว้ในมือได้

กิจกรรมเกม เด็กมีความสนใจ ส่วนใหญ่ยังเล่นเกมไม่ถูกวิธี ต้องช่วยเหลือเป็นรายบุคคล เด็กปฏิบัติตามกฎกติกาได้ รู้จักรอคอย

วันพุธ มีเด็กปัญญาอ่อนเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มที่ 1 จำนวน 10 คน นำเสนอรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมทำอาหาร เป็นกิจกรรมที่เด็กทุกคนสนใจมากที่สุด ทุกคนจะรอรับประทานอาหาร มีเด็ก 1 คน พยายามลุกจากที่เพื่อมาหยิบอาหาร เมื่อตักเตือนแล้วเด็กปฏิบัติตามได้ มีเด็ก 1 คนพูดชื่ออาหารได้ โดยไม่ต้องพูดตามผู้ศึกษา

กิจกรรมเล่านิทาน เด็กสนใจ พยายามชี้รูปภาพในหนังสือ เด็กบางคนจะถือหนังสือนิทานไว้ดู เมื่อบอกถึงกฎกติกา แล้วเด็กปฏิบัติตามได้

กิจกรรมดนตรี เด็กสนใจเล่นเครื่องดนตรีตามที่ผู้ศึกษาสาธิตให้ดู มีเด็ก 8 คนที่เลือกเครื่องดนตรีที่ตนเองชอบได้เอง อีก 2 คน ยังไม่รู้จักเลือกเครื่องดนตรี ผู้ฝึกต้องช่วยเหลือ

กิจกรรมเกม เด็กมีความสนใจ ส่วนใหญ่เริ่มเล่นเกมได้ถูกวิธี ผู้ศึกษาเพียงชี้แนะเด็กสามารถปฏิบัติตามกฎกติกาได้ รู้จักการรอคอย

วันพฤหัสบดี มีเด็กปัญญาอ่อนเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มที่ 1 จำนวน 10 คน นำเสนอรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมทำอาหาร เป็นกิจกรรมที่เด็กทุกคนสนใจมากที่สุด มีเด็ก 3 คนเข้ามานั่งในกลุ่มก่อนถึงเวลาทำกิจกรรมและนั่งรอจนถึงเวลาดำเนินกิจกรรม มีเด็ก 3 คนชื่ออุปกรณ์ทำอาหารได้ถูกต้อง เมื่อผู้ศึกษาถาม มีเด็ก 2 คนพูดชื่ออาหาร “แฮม ขนมนึ่ง” ได้ถูกต้อง เด็กคนที่ไม่เคยรับประทานอาหารในกลุ่ม สามารถรับประทานอาหารได้ 2 ชิ้น

กิจกรรมเล่านิทาน เด็กสนใจ พยายามชี้รูปภาพในหนังสือ และพยายามพูดชื่อตัวละครในนิทาน มีเด็ก 4 คนพูดชื่อตัวละครได้ถูกต้อง แต่ส่วนใหญ่จะพูดชื่อซ้ำกัน

กิจกรรมดนตรี เด็กสนใจเล่นเครื่องดนตรีตามที่ผู้ศึกษาสาธิตให้ดู เด็กทุกคนกลัวที่จะจับเครื่องดนตรี พยายามเล่นเครื่องดนตรีตามผู้ศึกษา เมื่อหมดเวลา มีเด็ก 1 คน ไม่ยอมหยุดเล่นเครื่องดนตรี ส่งเสียงร้องให้ เดินไปหยิบเครื่องดนตรีจะเล่นต่อไม่ยอมนั่งอยู่กับที่ ตักเตือน 2 ครั้งแล้วเด็กไม่ปฏิบัติตาม ต้องเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมไปอยู่ห้อง Time – Out เป็นเวลา 6 นาที เมื่อครบกำหนดเวลา เด็กสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่อไปได้

วันศุกร์ มีเด็กปัญญาอ่อนเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มที่ 2 จำนวน 10 คน นำเสนอรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมทำอาหาร เป็นกิจกรรมที่เด็กส่วนสนใจมากที่สุด ทุกคนจะรอรับประทานอาหาร มีเด็กที่ส่งเสียงดังเพื่อจะรับประทานก่อนถึงเวลาที่กำหนด จำนวน 2 คน เมื่อตักเตือนแล้วเด็กปฏิบัติตามได้ การตอบคำถามต่างๆ เด็กยังทำไม่ได้ ต้องพูดตามผู้ศึกษา

กิจกรรมเล่านิทาน เด็กสนใจ พยายามชี้รูปภาพในหนังสือ เด็ก 1 คนจะดึงหนังสือนิทานไว้ดู ไม่ให้ส่งต่อไปให้ผู้อื่น เมื่อบอกถึงกฎกติกา เด็กไม่รับฟัง ร้องให้เสียงดัง ตักเตือน 2

ครั้ง แล้วเด็กไม่ปฏิบัติตามจึงเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมไปอยู่ในห้อง Time – Out เป็นเวลา 4 นาที เมื่อครบกำหนดเวลา เด็กสงบลง สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มได้

กิจกรรมดนตรี เด็กสนใจเล่นเครื่องดนตรีตามที่ผู้ศึกษาศาธิตาให้ดู มีเด็ก 4 ไม่กล้าเล่น เนื่องจากไม่เคยสัมผัส ต้องจับมือทำ

กิจกรรมเกม เด็กมีความสนใจ ส่วนใหญ่ยังเล่นเกมไม่ถูกวิธี ต้องช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ปฏิบัติตามกฎกติกายังไม่ถูกต้อง ต้องแนะนำและตักเตือน

จากการประชุมบุคลากรและผู้ปกครองเด็กกลุ่มที่ 1 พบว่า ผู้ปกครองสามารถปฏิบัติตามคู่มือการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านเพื่อบำบัดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กได้ถูกต้อง ผู้ปกครอง 5 คน พยายามจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านเพื่อให้เด็กรู้สึกสงบและผ่อนคลาย จัดเปลี่ยนมุมเครื่องใช้ในบ้านเพื่อให้อากาศถ่ายเท ผู้ปกครองอีก 5 คน ได้จัดกิจกรรม ทำอาหาร เล่านิทาน กิจกรรมดนตรี และเล่นเกม กับเด็ก และนำเด็กออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่ พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กลดลงเล็กน้อย ที่ยังมีอยู่คือการทำร้ายผู้อื่น ส่วนบุคลากรในหอผู้ป่วยนั้น การปฏิบัติของบุคลากรตามแนวปฏิบัติเรื่องการดูแลอากาศให้ถ่ายเท และการควบคุมเสียงที่รบกวนผู้ป่วยนั้นปฏิบัติได้ถูกต้อง ได้เสนอแนะว่าควรจัดกิจกรรมต่างๆ ให้มีระยะเวลาเพิ่มขึ้น อาจจะทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวลดลงยิ่งขึ้น

สัปดาห์ที่ 2

วันจันทร์ มีเด็กปัญญาอ่อนเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มที่ 2 จำนวน 7 คน นำเสนอรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมทำอาหาร เป็นกิจกรรมที่เด็กทุกคนสนใจมากที่สุด ทุกคนจะรอรับประทานอาหาร มีเด็กที่ส่งเสียงดังเพื่อจะรับประทานจำนวน 4 คน เมื่อตักเตือนแล้วเด็กปฏิบัติตามได้ การตอบคำถามต่างๆ เด็กยังทำไม่ได้ ต้องพูดตามผู้ศึกษา

กิจกรรมเล่านิทาน เด็กสนใจ พยายามจื้รูปภาพในหนังสือ เด็กบางคนจะถือหนังสือนิทานไว้ดู เมื่อบอกถึงกฎกติกา แล้วเด็กปฏิบัติตามได้

กิจกรรมดนตรี เด็กสนใจเล่นเครื่องดนตรีตามที่ผู้ศึกษาศาธิตาให้ดู มีเด็ก 4 คน ถือเครื่องดนตรี และเล่นเครื่องดนตรีไม่ได้ ต้องจับมือทำ

กิจกรรมเกม เด็กมีความสนใจ ส่วนใหญ่ยังเล่นเกมไม่ถูกวิธี ต้องช่วยเหลือเป็นรายบุคคล เด็กปฏิบัติตามกฎกติกาไม่ถูกต้อง ต้องตักเตือน

วันอังคาร มีเด็กปัญญาอ่อนเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มที่ 2 จำนวน 8 คน นำเสนอรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมทำอาหาร เป็นกิจกรรมที่เด็กทุกคนสนใจมากที่สุด ทุกคนจะรอรับประทานอาหาร มีเด็ก 1 คน พยายามลุกจากที่เพื่อมาหยิบอาหาร เมื่อตักเดือนแล้วเด็กปฏิบัติตามได้ มีเด็ก 1 คนพูดชื่ออาหารได้ (แฮม) โดยไม่ต้องพูดตามผู้ศึกษา

กิจกรรมเล่านิทาน เด็กสนใจมองรูปภาพ พยายามชี้รูปภาพในหนังสือตามที่ผู้ศึกษาบอก เด็กบางคนจะถือหนังสือนิทานไว้ดูนานเกินกำหนดเวลา เมื่อบอกถึงกฏกติกา แล้วเด็กปฏิบัติตามได้ การพูดชื่อตัวละคร ยังพูดไม่ได้

กิจกรรมดนตรี เด็กสนใจเล่นเครื่องดนตรีตามที่ผู้ศึกษาสาธิตให้ดู มีเด็ก 5 คนที่เลือกเครื่องดนตรีที่ตนเองชอบได้เอง อีก 3 คน ยังไม่รู้จักเลือกเครื่องดนตรี ผู้ฝึกต้องช่วยเหลือ

กิจกรรมเกม เด็กมีความสนใจ ส่วนใหญ่เริ่มเล่นเกมได้ถูกวิธี ผู้ศึกษาเพียงชี้แนะเด็กสามารถปฏิบัติตามกฏกติกาได้ รู้จักการรอคอย

วันพุธ มีเด็กปัญญาอ่อนเข้าร่วมกิจกรรมในกลุ่มที่ 2 จำนวน 7 คน นำเสนอรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมทำอาหาร เป็นกิจกรรมที่เด็กทุกคนสนใจมากที่สุด มีเด็ก 4 คนชื่ออุปกรณ์ทำอาหารได้ถูกต้อง เมื่อผู้ศึกษาถาม มีเด็ก คนพูดชื่ออาหาร “แฮม และ บิง” ได้ ยังพูดคำ 2 พยางค์ไม่ได้

กิจกรรมเล่านิทาน เด็กสนใจ พยายามชี้รูปภาพในหนังสือ และพยายามพูดชื่อตัวละครในนิทาน มีเด็ก 3 คนพูดชื่อตัวละครได้ถูกต้อง แต่ยังไม่ออกเสียงไม่ชัด

กิจกรรมดนตรี เด็กสนใจเล่นเครื่องดนตรีตามที่ผู้ศึกษาสาธิตให้ดู เด็กทุกคนกล้าที่จะจับเครื่องดนตรี พยายามเล่นเครื่องดนตรีตามผู้ศึกษา

กิจกรรมเกม เด็กมีความสนใจ ส่วนใหญ่เล่นเกมถูกวิธี ไม่ต้องช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ปฏิบัติตามกฏกติกาได้ ถูกต้อง เมื่อหมดเวลา มี เด็ก 1 คน ไม่ยอมหยุดเล่นเกม ส่งเสียงร้องไห้ เดินไปหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น เกม พยายามถึงอุปกรณ์มาเล่น ไม่ยอมนั่งอยู่กับที่ ตักเดือน 2 ครั้งแล้วเด็กไม่ปฏิบัติตามโยนอุปกรณ์ทิ้ง ต้องเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมไปอยู่ห้อง Time - Out เป็นเวลา 5 นาที เมื่อครบกำหนดเวลา เด็กสงบลง สามารถร่วมกิจกรรมอื่นต่อไปได้

จากการประชุมบุคลากรและผู้ปกครองเด็กในกลุ่มที่ 2 พบว่า ผู้ปกครอง สามารถปฏิบัติตามคู่มือการจัดตั้งแวดล้อมที่บ้านเพื่อบำบัดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กได้ถูกต้อง ผู้ปกครอง 2 คน ได้จัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้อากาศถ่ายเท จัดเก็บสิ่งของที่จะเป็นอันตรายให้พ้นมือเด็ก ผู้ปกครองท่านอื่นๆ ได้จัดกิจกรรม ทำอาหาร เล่านิทาน จัดกิจกรรมดนตรี และเล่นเกมกับเด็ก ปัญหาของเด็กโดยทั่วไป มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง พฤติกรรมที่ยังคงมีอยู่คือการทำร้ายตนเอง และทำลายสิ่งของ

ส่วนการปฏิบัติของบุคลากรตามแนวปฏิบัติเรื่องการดูแลอากาศให้ถ่ายเท และการควบคุมเสียงที่รบกวนผู้ป่วยนั้นปฏิบัติได้ถูกต้อง ไม่มีข้อเสนอนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

ผู้ปกครอง 5 คน สามารถปฏิบัติตามคู่มือการจัดสิ่งแวดล้อมที่บ้านเพื่อบำบัดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กได้ถูกต้อง

สรุปแล้ว จากการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ทางจิตสังคมและภาษา พบว่า เด็กปัญญาอ่อนจะเริ่มเรียนรู้และเข้าใจการปฏิบัติตนในภารกิจกรรมต่างๆ นั้นจะต้องได้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรมติดต่อกัน อย่างน้อย 3 ครั้งขึ้นไป มีเด็กที่ต้อง Time - Out ทั้งหมด 4 คน เป็น Time - Out 1 ครั้ง จำนวน 3 คน และ Time - Out 2 ครั้ง จำนวน 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC โดยดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปัญญาอ่อนก่อนและหลังได้รับการพยาบาลที่เน้นสิ่งแวดล้อมบำบัด โดยใช้สถิติทดสอบที (paired t-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05